

Zwart-witte inkt, Dirk Bolier, Uitgeverij Servo 2009

De zwart inkt besloot de gok te wagen. Hij had het geld nodig, kon zijn essay opsturen naar een uitgeverij en bij Megan tot rust komen. De romantische wending die het boek op ongeveer twee-derde neemt wordt bedreigd door de wens van de hoofdpersoon alles op orde te krijgen, waarmee hij (Bobby) door terug te vallen in zijn oude verslaving (gokken) alles op het spel zet.

Zwarte inkt (in de hersenen) is de substantie die de hoofdpersoon aanzet tot gokken, drinken, en ronddolen in (vooral) nachtelijk Amsterdam, kleurrijk (dat wil zeggen mooi zwart) beschreven vanuit een bijna first-person gezichtspunt, waardoor het boek zich laat lezen als een computer-spel, waarin je als lezer bedacht moet zijn op plotseling acties en gevaarlijke situaties, al was het maar de flashbacks naar een jeugd vol mis-communicatie en burgerlijkheid.

De gok loopt helaas slecht af, en de geplande overval leidt tot pijnlijke verwondingen, lethargie en bedrust, vanwaaruit de hoofdpersoon slechts via het toetsenbord met zijn geliefde, die een kind van hem verwacht, kan communiceren. Geen basis voor een stabiele relatie, en het boek heeft dan ook een mooi duister einde, wegzinkend in de zwarte inkt ...

Dirk Bolier, de auteur, heeft al weer meer dan tien jaar geleden, als pas afgestudeerd informatica student, voor mij gewerkt aan tamelijk complexe programmatuur. Het overwegend duistere en meeslepende verhaal lezende, herinnerde ik me hoe ikzelf worstelde met vraagstukken uit de filosofie, logica en informatica, en net zoals de auteur zelf in de tijd dat hij voor mij werkte, nachtelijk Amsterdam verkende op zoek naar zelfinzicht, van waaruit zich, welhaast automatisch, oplossingen voor die vraagstukken zouden voordoen.

De ontmoeting met Megan levert tedere en gevoelig geschreven fragmenten op, waarin de worsteling met de *zwarte inkt in het hoofd* inzichtelijk en subtiel beschreven wordt. In de aanloop daar naartoe zitten echter tal van fragmenten waarin het taalgebruik, naar mijn smaak, iets te overdadig en gespannen is, met uitschieters zoals *aan de grond bivakkeren* om geldnood aan te duiden. Ook naar het einde toe zijn er passages waarin het zelfinzicht wat zwaar is aangezet, zodat je als lezer het gevoel krijgt dat de schrijver *van zich af schrijft*.

Maar daar staat tegenover dat het geheel plezierig eigentijds is, en zich, ondanks het feit dat het in de derde persoon over Bobby gaat, laat lezen als een first-person game. Anton Eliëns (12/10/09, Amsterdam)

Anton Eliëns is praktijk hoogleraar *creative technology / new media* aan de Universiteit Twente, en coördinator multimedia @ VU Amsterdam.